

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. gruodžio 22 d.
(OR. en)

16352/22

Tarpinstitucinės bylos:
2022/0031(COD)
2022/0030(COD)

COVID-19 191	TRANS 810
JAI 1748	COCON 64
POLGEN 188	COMIX 625
FRONT 468	SCHENGEN 114
FREMP 284	AVIATION 326
IPCR 121	PHARM 194
VISA 207	RELEX 1770
MI 996	TOUR 81
SAN 677	CODEC 2121

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. gruodžio 22 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2022) 753 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/953 dėl sąveikųjų COVID-19 skiepavimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo) išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemos, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas asmenims laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu, 16 straipsnio 3 dalį

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2022) 753 final.

Pridedama: COM(2022) 753 final

Briuselis, 2022 12 22
COM(2022) 753 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/953 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo) išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemos, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas asmenims laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu, 16 straipsnio 3 dalį

1. ĮVADAS

2021 m. birželio 14 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė Reglamentą (ES) 2021/953, kuriuo nustatytas ES skaitmeninis COVID pažymėjimas (toliau – ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamentas)¹. Siekiant palengvinti ES piliečių ir jų šeimos narių laisvą judėjimą COVID-19 pandemijos metu, reglamentu nustatoma bendra sąveikiųjų COVID-19 skiepijimo, tyrimo ar persirgimo pažymėjimų išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistema. Kartu su šiuo reglamentu priimtas Reglamentas (ES) 2021/954², kuriuo ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistema išplečiama, į ją įtraukiant trečiųjų šalių piliečius, teisėtai esančius arba gyvenančius valstybės narės teritorijoje ir pagal ES teisės aktus turinčius teisę keliauti į kitas valstybes nares.

ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamentais siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvam judėjimui, išduodant piliečiams sąveikius ir tarpusavyje pripažintus COVID-19 skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimus, kuriuos jie gali naudoti keliaudami. 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamentas ir Taryba pratęsė reglamentų galiojimą iki 2023 m. birželio 30 d.³ Tuo pratėsimu buvo užtikrinta, kad keliautojai galėtų toliau naudotis savo pažymėjimu, jei epidemiologinė situacija pastebimai pablogėtų ir dėl to valstybės narės turėtų laikinai atnaujinti kelionių apribojimus.

Be to, pratęsus ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistemos taikymą valstybės narės neprivalo toliau taikyti ar nustatyti laisvo judėjimo apribojimų. Visi laisvo asmenų judėjimo ES apribojimai, nustatyti siekiant apriboti SARS-CoV-2 plitimą, įskaitant reikalavimą asmenims pateikti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą, turėtų būti panaikinti, kai tik tai leis epidemiologinė situacija. ES skaitmeninis COVID pažymėjimas kartu su Tarybos rekomendacija

¹ 2021 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/953 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo) išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemos, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (OL L 211, 2021 6 15, p. 1).

² 2021 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/954 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo), skirtų trečiųjų valstybių piliečiams, teisėtai esantiems arba gyvenantiems valstybių narių teritorijose, išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo COVID-19 pandemijos metu sistemos (OL L 211, 2021 6 15, p. 24).

³ 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1034, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/953 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo) išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistema, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (OL L 173, 2022 6 30, p. 37) ir 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1035, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/954 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo), skirtų trečiųjų valstybių piliečiams, teisėtai esantiems arba gyvenantiems valstybių narių teritorijose, išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo COVID-19 pandemijos metu sistemos (OL L 173, 2022 6 30, p. 46).

dėl suderinto požiūrio į laisvą judėjimą COVID-19 pandemijos metu⁴ iš tiesų padėjo koordinuotai panaikinti apribojimus: nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. visos valstybės narės panaikino visus kelionių ES viduje apribojimus, įskaitant reikalavimą pateikti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą. Naujausiame pasiūlyme dėl Tarybos rekomendacijos atnaujinimo⁵ Komisija laikosi nuomonės, kad su pandemija susijusių laisvo judėjimo apribojimų nebuvimas ES turėtų būti norma, jeigu epidemiologinė situacija smarkiai nepablogėtų.

ES skaitmeninis COVID pažymėjimas buvo labai svarbus Europos atsako į COVID-19 pandemiją elementas ir greitai tapo standartu Europoje ir už jos ribų. Nuo jo taikymo pradžios valstybės narės išdavė daugiau kaip 2 mlrd. ES skaitmeninių COVID pažymėjimų⁶. Sėkmingas jo taikymas padėjo paspartinti sveikatos priežiūros skaitmenizaciją visose valstybėse narėse. Reglamentas taip pat turi svarbų tarptautinį aspektą, nes juo Komisijai suteikiami įgaliojimai sujungti COVID-19 pažymėjimų sistemas trečiosiose šalyse⁷. Šiuo metu, be 27 valstybių narių, prie sistemos dar yra prisijungusios 49 trečiosios šalys ir teritorijos penkiuose žemynuose.

Laikydamosi ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento, 2021 m. spalio mėn. ir 2022 m. kovo mėn. Komisija pateikė ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai (2021 m. spalio mėn. ataskaita⁸ ir 2022 m. kovo mėn. ataskaita⁹). Šiose ataskaitose apžvelgtas reglamento įgyvendinimas nuo jo priėmimo 2021 m. birželio 14 d. Į 2022 m. kovo mėn. ataskaitą taip pat įtrauktas šio reglamento poveikio palankesnėms sąlygoms laisvai judėti, pagrindinėms teisėms ir nediskriminavimui bei asmens duomenų apsaugai COVID-19 pandemijos metu vertinimas.

Pratęsdami reglamento galiojimą, Europos Parlamentas ir Taryba nustatė, kad iki 2022 m. gruodžio 31 d. Komisija privalo pateikti kitą ataskaitą¹⁰. Šioje trečiojoje ataskaitoje visų pirma turi būti pateikta gautos informacijos apie reglamento įgyvendinimą apžvalga, apžvalga, kurioje aprašomi visi pokyčiai, susiję su pažymėjimų naudojimu šalies viduje ir tarptautiniu mastu, ir įgyvendinimo aktų priėmimas pagal reglamento 8 straipsnio 2 dalį, taip pat visi svarbūs

⁴ 2022 m. sausio 25 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2022/107 dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu, kuria pakeičiama Rekomendacija (ES) 2020/1475 (OL L 18, 2022 1 27, p. 110).

⁵ Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos, kuria iš dalies keičiama Rekomendacija (ES) 2022/107 dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (COM(2022) 681 *final*).

⁶ Galutinis terminas – 2022 m. spalio 31 d. Išsamūs duomenys pagal valstybes nares pateikti I priede.

⁷ Kaip numatyta ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 8 straipsnio 2 dalyje.

⁸ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/953 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepavimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo) išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemos, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas asmenims laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu, 16 straipsnio 1 dalį (COM(2021) 649 *final*).

⁹ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/953 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepavimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio COVID pažymėjimo) išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemos, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas asmenims laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu, 16 straipsnio 2 dalį (COM(2022) 123 *final*).

¹⁰ ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 16 straipsnio 3 dalis.

ankstesnėje ataskaitoje išdėstyto reglamento poveikio vertinimo pakeitimai. Ataskaitoje taip pat turi būti pateiktas tolesnio pažymėjimų naudojimo reglamento tikslais tinkamumo vertinimas, atsižvelgiant į epidemiologinius pokyčius ir naujausius turimus mokslinius įrodymus.

Be reglamente aiškiai nurodytų temų, šioje ataskaitoje taip pat pateikiama atnaujinta informacija apie išduotų ES skaitmeninių COVID pažymėjimų skaičių, naujausius techninius pokyčius, susijusius su ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistema, ir pokyčius, atsiradusius pratęsus reglamento galiojimą. Atsižvelgiant į ankstesnę ataskaitą, joje taip pat pateikiama atnaujinta informacija apie skiepavimo pažymėjimų pripažinimo laikotarpį ir kitus svarbius pokyčius, susijusius su tyrimo, persirgimo ir skiepavimo pažymėjimais. Galiausiai ataskaitoje apžvelgiami Komisijos svarstymai dėl reglamento taikymo laikotarpio ir galimų kitų naudojimo atvejų.

2. ES SKAITMENINIO COVID PAŽYMĖJIMO REGLAMENTO TAIKYMAS IR JO POVEIKIS PAGRINDINĖMS TEISĖMS IR NEDISKRIMINAVIMUI

2.1. Palankesnės sąlygos laisvam judėjimui

2.1.1. Su COVID-19 pandemija susijusių laisvo judėjimo apribojimų koordinavimas. ES skaitmeninio COVID pažymėjimo naudojimas keliaujant ES viduje

Kaip išsamiau paaiškinta ir 2022 m. kovo mėn. ataskaitoje, pagrindinė teisė laisvai judėti įtvirtinta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 21 straipsnio 1 dalyje ir Pagrindinių teisių chartijos 45 straipsnyje. Naudojimuisi ja gali būti taikomi apribojimai, jei tai daroma laikantis atitinkamų ES taisyklių ir bendrųjų principų.

COVID-19 pandemijos metu valstybės narės ėmėsi priemonių, kuriomis apribotas naudojimasis teise laisvai judėti ir gyventi ES, kad būtų apsaugota visuomenės sveikata. Tačiau tokie apribojimai turi atitikti ES teisės principus, pavyzdžiui, proporcingumo ir nediskriminavimo. Bet kokios priemonės, kurių imamasi, turėtų neviršyti to, kas griežtai būtina visuomenės sveikatai apsaugoti. Komisija taip pat pabrėžė šią pareigą savo įvairiuose pasiūlymuose, priimtuose laisvo judėjimo COVID-19 pandemijos metu klausimu¹¹.

¹¹ Žr. 2020 m. rugsėjo 4 d. Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl suderinto metodo, pagal kurį reaguojant į COVID-19 pandemiją nustatomi laisvo judėjimo apribojimai (COM(2020) 499 final), 2021 m. kovo 17 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl sąveikiųjų skiepavimo, tyrimo rezultatų ir persirgimo liga pažymėjimų išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemos, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (skaitmeninis žaliasis pažymėjimas) (COM(2021) 130 final), 2021 m. lapkričio 25 d. Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu, kuria pakeičiama Rekomendacija (ES) 2020/1475 (COM(2021) 749 final), ir 2022 m. vasario 3 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/953 dėl sąveikiųjų COVID-19 skiepavimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų (ES skaitmeninio

Kaip pažymėjo Bendrasis Teismas¹² (daugiau informacijos pateikta 2.1.4 skirsnyje), reglamente nereikalaujama, kad valstybės narės nustatytų laisvo judėjimo teisės apribojimus¹³. Tačiau reglamentu užtikrinama, kad tais atvejais, kai valstybės narės netaiko skiepavimo, tyrimo ar persirgimo įrodymų turinčių asmenų tam tikrų laisvo judėjimo apribojimų, piliečiai galėtų nediskriminuojamai pasinaudoti šiomis išimtimis, remdamiesi pagal šį reglamentą išduotais pažymėjimais.

Reglamente, kuriuo pratęsiamas ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistemos taikymas, aiškiai nurodyta, kad šis pratęsimas neturėtų būti suprantamas kaip reikalavimas valstybėms narėms, visų pirma toms, kurios panaikina nacionalines visuomenės sveikatos priemonės, toliau taikyti arba nustatyti laisvo judėjimo apribojimus¹⁴. Visi laisvo asmenų judėjimo ES apribojimai, nustatyti siekiant apriboti SARS-CoV-2s plitimą, įskaitant reikalavimą asmenims pateikti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą, turėtų būti panaikinti, kai tik tai leis epidemiologinė situacija.

Siekdama užtikrinti koordinavimą visoje ES, Komisija toliau stengėsi užtikrinti gerai koordinuotą požiūrį į laisvo judėjimo apribojimų nustatymą. 2022 m. spalio 14 d. Komisija pasiūlė dar kartą atnaujinti suderintą požiūrį į keliones ES COVID-19 pandemijos metu¹⁵, kad būtų atsižvelgta į pagerėjusią epidemiologinę situaciją, ir pasiūlymas buvo priimtas Tarybos 2022 m. gruodžio 13 d.¹⁶ Kaip nurodyta pasiūlyme, Komisija mano, kad Europos Sąjungoje su pandemija susijusių laisvo judėjimo apribojimų nebuvimas turėtų išlikti norma. Reikalavimai turėti galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą turėtų būti vėl taikomi tik tuo atveju, jei epidemiologinė situacija labai pablogėtų.

Tik reaguojant į naują susirūpinimą keliančią ar stebimąją atmainą būtų galima imtis papildomų priemonių, išskyrus reikalavimą pateikti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą, siekiant sulėtinti jos plitimą, laimėti laiko ligoninių pajėgumui tenkinti padidėjusius sveikatos priežiūros poreikius užtikrinti ir paskatinti kurti vakcinas. Ši skubaus sustabdymo procedūra taip pat galėtų būti

COVID pažymėjimo) išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistemos, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (COM(2022) 50 *final*).

¹² 2022 m. balandžio 29 d. Nutartis *Abenante ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą*, T-527/21, EU:T:2022:278, 46–48 punktai.

¹³ Taip pat žr. ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 14 konstatuojamąją dalį: „šiuo reglamentu siekiama palengvinti proporcingumo ir nediskriminavimo principų taikymą, kiek tai susiję su galimais laisvo judėjimo apribojimais COVID-19 pandemijos metu, kartu siekiant aukšto lygio žmonių sveikatos apsaugos. Jis neturėtų būti suprantamas kaip raginimas reaguojant į COVID-19 pandemiją riboti laisvą judėjimą ar kitas pagrindines teises ar sudaryti tam palankias sąlygas, atsižvelgiant į neigiamą tokių apribojimų poveikį Sąjungos piliečiams ir įmonėms <...>“.

¹⁴ Reglamento (ES) 2022/1034 16 konstatuojamoji dalis.

¹⁵ Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos, kuria iš dalies keičiama Rekomendacija (ES) 2022/107 dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (COM(2022) 681 *final*).

¹⁶ 2022 m. gruodžio 13 d. Tarybos rekomendacija, kuria iš dalies keičiama Rekomendacija (ES) 2022/107 dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (dar nepaskelbta)

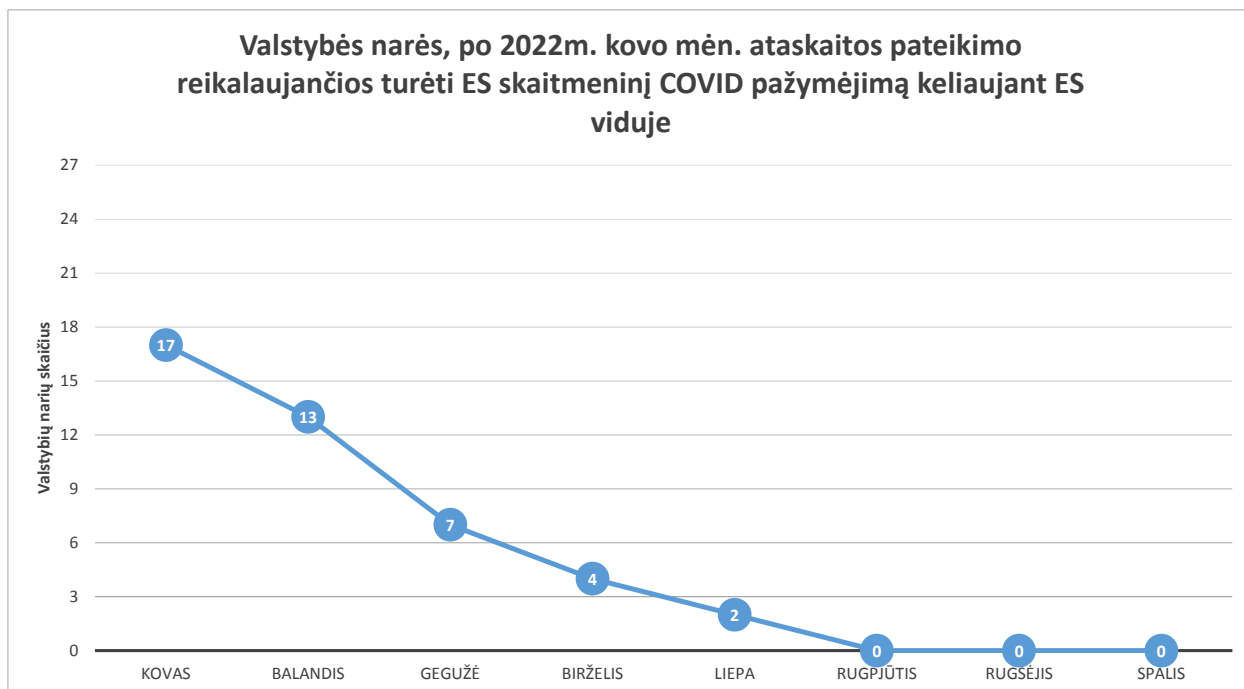
taikoma, kai epidemiologinė situacija sparčiai ir smarkiai blogėja tiek, kad galima daryti prielaidą, jog atsirado nauja susirūpinimą kelianti arba stebimoji SARS-CoV-2 atmaina.

Jei valstybė narė nustato reikalavimą pateikti galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą arba jei ji imasi papildomų priemonių pagal skubaus sustabdymo procedūrą, ji turėtų skubiai atitinkamai informuoti Komisiją ir kitas valstybes nares per Integruoto politinio atsako į krizes mechanizmo (IPCR) tinklą ir pateikti informaciją apie tokių kelionių apribojimų priežastis, tikėtiną poveikį, įsigaliojimą ir trukmę. Galiausiai, kadangi šviesoforo spalvų žemėlapis¹⁷ nepakankamai atspindi epidemiologinę situaciją ES, Komisija pasiūlė jį panaikinti.

Apskritai numatytas požiūris buvo sėkmingas: ES skaitmeninis COVID pažymėjimas palengvino laisvą judėjimą, kai valstybės narės manė, kad kelionių apribojimai yra būtini, ir kartu sudarė sąlygas koordinuotai panaikinti šiuos apribojimus nuo to laiko, kai tai buvo įmanoma padaryti. Epidemiologinei situacijai pagerėjus buvo sušvelninti reikalavimai turėti ES skaitmeninius COVID pažymėjimus kelionėms ES viduje. Nors 2022 m. kovo mėn., priėmus ankstesnę ataskaitą, 17 valstybių narių vis dar reikalavo, kad keliautojai turėtų ES skaitmeninį COVID pažymėjimą, 2022 m. gegužės mėn. šis skaičius sumažėjo iki 7 valstybių narių, o 2022 m. rugpjūčio mėn. – iki 0 valstybių narių¹⁸ (žr. diagramą). Taigi iki 2022 m. rugpjūčio mėn. visos valstybės narės panaikino visus kelionių ES viduje apribojimus. Tai reiškia, kad net ir 2022 m. vasarą, kai buvo stebėti užsikrėtimo atvejų skaičiaus šuoliai, pvz., per omikron atmainos BA.4 ir BA.5 potipių sukeltų užsikrėtimų bangą, valstybės narės nematė poreikio vėl nustatyti kelionių apribojimus.

¹⁷ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-free-movement>

¹⁸ Duomenys pagrįsti Komisijos nuolat renkama informacija apie kelionių apribojimus ir patvirtinti valstybių narių 2022 m. lapkričio mėn. IPCR tinkle atliktoje apklausoje. Atsakymus per šią apklausą pateikė visos valstybės narės, išskyrus Bulgariją (BG) ir Daniją (DK).

2.1.2. Informacija, gauta pagal ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 11 straipsnį

ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamente nustatyta, kad papildomi apribojimai ES skaitmeninio COVID pažymėjimo turėtojams galimi tik tais atvejais, kai jie yra būtini ir proporcingi visuomenės sveikatai apsaugoti, reaguojant į COVID-19 pandemiją. Valstybės narės privalo informuoti Komisiją ir kitas valstybes nares prieš 48 valandas, kai jos nusprendžia nustatyti papildomus apribojimus¹⁹. Dviejose ankstesnėse ataskaitose Komisija apibendrina pagal šią nuostatą gautus pranešimus. Nuo tada, kai 2022 m. kovo mėn. buvo pateikta paskutinė ataskaita, tokių pranešimų negauta.

Komisija toliau stebėjo, kaip valstybės narės įgyvendina ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamentą ir Tarybos rekomendaciją dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu. Informacija iš valstybių narių apie ES skaitmeninį COVID pažymėjimą buvo renkama pagal valstybių narių Komisijai ir Tarybai teikiamas apžvalgos lenteles. Nuo tada, kai 2022 m. rugpjūčio mėn. buvo panaikinti paskutiniai kelionių ES viduje apribojimai, Komisija sustabdė šią informacijos rinkimo veiklą, tačiau prireikus gali ją atnaujinti.

¹⁹ ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 11 straipsnis.

2.1.3. Priemonės įvertinus ankstesnias ataskaitas: poveikis kelionėms ir turizmui, įvairių rūšių vakcinų pripažinimui, pagrindinėms teisėms ir nediskriminavimui, taip pat asmens duomenų apsaugai

2.1.3.1. Pagrindinės teisės ir nediskriminavimas

2022 m. kovo mėn. ataskaitoje išdėstyta, kaip ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamentu užtikrinamas nediskriminacinis požiūris, įtraukiant sąveikiuosius skiepijimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimus. Nors valstybės narės ir toliau priima politinį sprendimą (visuomenės sveikatos srityje) dėl to, kokių rūšių pažymėjimus pripažinti, reglamentu užtikrinama, kad ES skaitmeniniai COVID pažymėjimai, išduoti to paties medicininio įvykio atveju, būtų pripažįstami tokiais pačiomis sąlygomis, kad būtų galima netaikyti laisvo judėjimo apribojimų. Šis vertinimas tebegalioja.

2.1.3.2. Įvairių rūšių COVID-19 vakcinų pripažinimas

2.1.3.2.1 COVID-19 vakcinos, dėl kurių atliekami klinikiniai tyrimai

Kaip išsamiau paaiškinta 2.4.2 skirsnyje, pratęsdami ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento galiojimą Europos Parlamentas ir Taryba taip pat įtraukė pakeitimą, kuriuo numatoma, kad valstybės narės gali išduoti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą asmenims, dalyvaujantiems vykdomuose COVID-19 vakcinų klinikiniuose tyrimuose, ir kad tokius pažymėjimus gali pripažinti kitos valstybės narės, kad būtų galima netaikyti laisvo judėjimo apribojimų²⁰. Be to, reglamentu Sveikatos saugumo komitetui (SSK)²¹ pavedama parengti gaires, kad būtų užtikrintas šių pažymėjimų pripažinimo visoje ES nuoseklumas.

Gairių dėl bendro požiūrio parengimo tikslu Komisija įsteigė SSK Techninę darbo grupę ES skaitmeninių COVID skiepijimo pažymėjimų, išduotų COVID-19 klinikinių tyrimų dalyviams, klausimais. 2022 m. spalio 5 d. SSK priėmė „Gaires dėl ES skaitmeninių COVID pažymėjimų, išduotų klinikinių tyrimų dalyviams, abipusio pripažinimo“²². Gairėse nustatyta, kad valstybės narės turėtų tarpusavyje pripažinti visų atliekamų klinikinių tyrimų pažymėjimus, jų nediferencijuodamos. Šis požiūris turėtų būti taikomas visiems ES ir (arba) EEE viešai prieinamiems COVID-19 vakcinų, išvardytų Europos Sąjungos vaistų reguliavimo institucijų klinikinių tyrimų duomenų bazėje („EudraCT“) arba Klinikinių tyrimų informacinėje sistemoje (CTIS), kurias valdo Europos vaistų agentūra (EMA), klinikiniams tyrimams. Taip pat reikėtų apsvarstyti galimybę atlikti ribotą pagrindinių tarptautinių tyrimų atranką, tačiau šiuo metu jie dar neįtraukti.

²⁰ ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 5 straipsnio 5 dalies ketvirta ir penkta pastraipos.

²¹ Daugiau informacijos pateikiama II priede.

²² https://health.ec.europa.eu/publications/guidance-mutual-acceptance-eu-digital-covid-certificates-issued-participants-clinical-trials-covid_lt?ettrans=lt

2.1.3.2.2 COVID-19 vakcinų, kurių atžvilgiu baigta PSO įtraukimo į naudojimo esant ekstremaliajai padėčiai sąrašą procedūra

Kaip numatyta ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamente, valstybės narės, atsisakydamos laisvo judėjimo apribojimų, privalo pripažinti skiepijimo pažymėjimus, išduotus pasiskiepijus vakcinomis, kurioms suteiktas ES rinkodaros leidimas²³. Be to, valstybės narės taip pat gali, bet nėra įpareigos²⁴ netaikyti apribojimų keliautojams, paskiepytiems vakcina, kurios atžvilgiu baigta Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) įtraukimo į naudojimo esant ekstremaliajai padėčiai sąrašą procedūra²⁵ arba kuri yra patvirtinta nacionaliniu lygmeniu kitoje valstybėje narėje²⁶.

Kaip paaiškinta ankstesnėje ataskaitoje, valstybės narės vis dažniau pripažįsta vakcinas, kurių atžvilgiu baigta PSO įtraukimo į naudojimo esant ekstremaliajai situacijai sąrašą procedūra. Tarybos rekomendacija (ES) 2020/912 dėl laikino nebūtinių kelionių į ES apribojimo ir galimo tokio apribojimo panaikinimo²⁷ jau nustatyta, kad valstybės narės turėtų panaikinti laikiną nebūtinių kelionių į ES apribojimą ir asmenims, paskiepytiems į PSO sąrašą įtraukta vakcina (nors tokiems keliautojams vis tiek gali būti taikomi papildomi reikalavimai).

Savo pasiūlyme dėl naujos Tarybos rekomendacijos dėl kelionių į ES (kuria pakeičiama dabartinė Tarybos rekomendacija 2020/912)²⁸ Komisija pasiūlė, kad visi su COVID-19 susiję apribojimai į Sąjungą vykstantiems asmenims būtų panaikinti, bet atitinkamais atvejais būtų pripažintos PSO patvirtintos vakcinos. Siekdama dar labiau palengvinti ES piliečių, paskiepytų į PSO sąrašą įtraukta vakcina, laisvą judėjimą ir užtikrinti požiūrio į keliones į ES ir keliones ES viduje suderinamumą, Komisija savo naujausiame pasiūlyme dėl suderinto požiūrio į keliones ES viduje²⁹ (žr. 2.1.1 skirsnį) pasiūlė, kad valstybėms narėms tuo atveju, jei jos atnaujintų kelionių ES viduje apribojimus, taip pat turėtų būti rekomenduojama pripažinti ES skaitmeninius

²³ ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 5 straipsnio 5 dalies pirma pastraipa. Sąrašas pateikiamas čia: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/safe-covid-19-vaccines-europeans_lt.

²⁴ ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 5 straipsnio 5 dalies antra pastraipa.

²⁵ <https://extranet.who.int/pqweb/key-resources/documents/status-covid-19-vaccines-within-who-eulpq-evaluation-process>

²⁶ Remiantis 2001 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus, nuostatomis (OL L 311, 2001 11 28, p. 67).

²⁷ OL L 208I, 2020 7 1, p. 1.

²⁸ Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos dėl suderinto požiūrio į keliones į Sąjungą COVID-19 pandemijos metu, kuria pakeičiama Tarybos rekomendacija (ES) 2020/912, COM(2022) 680 *final*.

²⁹ Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos, kuria iš dalies keičiama Rekomendacija (ES) 2022/107 dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (COM(2022) 681 *final*).

COVID pažymėjimus, išduotus pasiskiepijus tokiomis vakcinomis. Šiuos Komisijos pasiūlymus Taryba priėmė 2022 m. gruodžio 13 d.³⁰

2.1.3.3. Poveikis kelionėms ir turizmui

2022 m. kovo mėn. ataskaitoje nurodyta, kaip ES skaitmeninis COVID pažymėjimas padėjo atkurti tarptautines keliones į ES ir už jos ribų, taip pat įtraukti duomenys apie komercinius skrydžius³¹. Nuo tada iš duomenų matyti, kad 2022 m. skrydžių skaičius ES lygmeniu buvo didesnis nei visais 2021 m. mėnesiais, išskyrus sausio ir vasario mėn. Iki 2022 m. spalio mėn. oro eismo srautai vėl pasiekė 85 proc. 2019 m. lygio. Pagal naujausią Eurokontrolės prognozę numatoma, kad oro eismas visiškai atsigaus iki 2019 m. lygio kažkuriuo metu 2024 m.³²

2.1.3.4. Asmens duomenų apsauga

Į 2022 m. kovo mėn. ataskaitą įtrauktas ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento atitikties ES duomenų apsaugos taisyklėms vertinimas³³. Komisija taip pat užtikrino, kad visi pagal reglamento nuostatas priimti įgyvendinimo ir deleguotieji aktai atitiktų duomenų kiekio mažinimo principą. Šis vertinimas tebegalioja.

Kalbant apie prie sistemos prisijungusias trečiąsias šalis (žr. 2.5.1 skirsnį), svarbu pabrėžti, kad dalyvaujančios šalys, kurdamos ir valdydamos savo nacionalines sistemas ir paslaugas, turi laikytis atitinkamų kibernetinio saugumo ir duomenų apsaugos teisės aktų, kurių vykdymą turi užtikrinti konkrečios nacionalinės institucijos. Komisija sistemingai reikalauja, kad visos valstybės narės ir trečiosios šalys pateiktų įsivertinimą, kuriuo būtų papildomai patikinta, kad šalys konkrečiai atsižvelgė į konkrečią riziką, be kita ko, susijusią su duomenų apsauga. Visoms dalyvaujančioms šalims taikomas griežtas prisijungimo procesas, o jei nesilaikoma kurio nors iš šių reikalavimų, prisijungti prie ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistemos negalima.

2.1.4. Kita informacija apie ES skaitmeninio COVID pažymėjo reglamento įgyvendinimą

Nuo tada, kai buvo pateikta 2022 m. kovo mėn. ataskaita, Bendrasis Teismas priėmė keletą nutarčių dėl ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento.

³⁰ 2022 m. gruodžio 13 d. Tarybos rekomendacija, kuria iš dalies keičiama Rekomendacija (ES) 2022/107 dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (dar nepaskelbta)

³¹ Eurostatas, „Komerciniai skrydžiai pagal duomenis teikiančias šalis. Mėnesiniai duomenys“, 2022 02 10, skelbiama adresu https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=avia_tf_cm&lang=en.

³² <https://www.eurocontrol.int/sites/default/files/2022-10/eurocontrol-seven-year-forecast-2022-2028-october-2022.pdf>

³³ Žr. 2022 m. kovo mėn. ataskaitos 2.2 skirsnį.

Nutartis *Abenante ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą*³⁴ buvo susijusi su ieškiniu dėl reglamento panaikinimo. Ieškovai teigė, kad reglamente laisvo judėjimo įgyvendinimas siejamas su pareiga atlikti invazinę sveikatos priežiūrą, t. y. skiepimą ir COVID-19 tyrimus. Ieškovai taip pat tvirtino, kad reglamentu diskriminuojami neskiepyti ES piliečiai.

Bendrasis Teismas atmetė ieškinį kaip nepriimtina, laikydamasis nuomonės, kad ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamentu tik sukurama bendra sąveikiųjų skiepimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimų išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo sistema, tačiau nenustatoma nei pareiga būti paskiepytam nuo COVID-19 ar atlikti tyrimą, nei pareiga turėti tokį pažymėjimą, kad būtų galima pasinaudoti laisvo judėjimo teise³⁵. Tokia pareiga, kaip atvykimo į valstybės narės teritoriją sąlyga, kyla tik iš valstybių narių nacionalinės teisės³⁶.

Bendrasis Teismas taip pat pažymėjo, kad reglamentu leidžiama diferencijuoti skiepimo, tyrimo ir persirgimo pažymėjimus, priklausomai nuo kiekvienos valstybės narės pasirinkimo. Reglamentu valstybės narės įpareigojamos pripažinti minėtus pažymėjimus, kai jos panaikina tam tikrus kelionių apribojimus asmenims, turintiems skiepimo, tyrimo ar persirgimo įrodymus³⁷.

Bendrasis Teismas taip pat pabrėžė, kad panaikinus ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamentą valstybės narės vis tiek galėtų apriboti keliones visuomenės sveikatos apsaugos sumetimais, nustatydamos sąlygą, kad būtų pateikti skiepimo, tyrimo arba persirgimo įrodymai. Be to, valstybės narės tokiu atveju nebebūtų įpareigosios pripažinti kitų valstybių narių išduotų pažymėjimų. Taigi reglamentą panaikinus keliautojai netektų galimybės pateikti skiepimo, tyrimo ar persirgimo pažymėjimo, kurį išdavė jų kilmės valstybė narė, kad galėtų įvykdyti kitos valstybės narės nustatytas prievolės³⁸.

Be to, Bendrasis Teismas atmetė dvi bylas³⁹, kuriose ginčijamas 2021 m. gruodžio 21 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2288, kuriuo nustatytas privalomas 270 dienų skiepimo pažymėjimų, kuriuose nurodoma, kad užbaigtas pirminio skiepimo kursas, pripažinimo laikotarpis kelionių ES viduje tikslais. Abiejose bylose ieškovai tvirtino, kad deleguotuoju reglamentu viršyti Komisijai suteikti įgaliojimai ir padarytas neproporcingas poveikis jų laisvo judėjimo teisei. Bendrasis Teismas nusprendė, kad abu ieškiniai yra

³⁴ 2022 m. balandžio 29 d. Nutartis *Abenante ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą*, T-527/21, EU:T:2022:278.

³⁵ 2022 m. balandžio 29 d. Nutartis *Abenante ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą*, T-527/21, EU:T:2022:278, 21 punktas.

³⁶ 2022 m. balandžio 29 d. Nutartis *Abenante ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą*, T-527/21, EU:T:2022:278, 22 punktas.

³⁷ 2022 m. balandžio 29 d. Nutartis *Abenante ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą*, T-527/21, EU:T:2022:278, 25–26 punktai.

³⁸ 2022 m. balandžio 29 d. Nutartis *Abenante ir kt. prieš Parlamentą ir Tarybą*, T-527/21, EU:T:2022:278, 33 punktas.

³⁹ 2022 m. spalio 7 d. Nutartis *OG ir kiti prieš Komisiją*, T-101/22, nepaskelbta, ir 2022 m. spalio 7 d. Nutartis, *ON prieš Europos Komisiją*, T-103/22, nepaskelbta.

nepriimtini, ir dar kartą pabrėžė, kad ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamentu, įskaitant jo pakeitimus, padarytus deleguotuoju reglamentu, nenustatyta pareiga pateikti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą, kad būtų galima pasinaudoti laisvo judėjimo teise. Tas pats pasakytina apie padarinius, kurių valstybės narės patiria dėl tokių pažymėjimų negaliojimo pasibaigus 270 dienų pripažinimo laikotarpiui⁴⁰. Deleguotajame reglamente nenumatyta jokia, net netiesioginė, pareiga gauti stiprinamąją dozę pasibaigus pirminio skiepavimo kurso pripažinimo laikotarpiui⁴¹.

Galiausiai, kaip paaiškinta 2022 m. kovo mėn. ataskaitoje, Komisija nuolat siekė teikti piliečiams tikslią ir patogią naudoti informaciją apie ES skaitmeninį COVID pažymėjimą ir kelionių apribojimus, pavyzdžiui, sukurdamą platformą „Re-open EU“⁴² ir skelbdama atsakymus į dažniausiai užduodamus klausimus šiomis temomis. Nuo 2020 m. birželio mėn., kai platforma „Re-open EU“ buvo sukurta, jos tinkamumas naudoti buvo nuolat gerinamas ir joje apsilankyta apie 44,7 mln. kartų, t. y. vidutiniškai 51 500 kartų per dieną. Be to, Komisija teikė informaciją „Europe Direct“ kontaktiniams centrams⁴³, kurie 2021 m. atsakė į 55 725 klausimus, susijusius su koronaviruso pandemija (įskaitant daug klausimų apie kelionių taisykles)⁴⁴.

2.2. ES skaitmeninio COVID pažymėjimo naudojimas vidaus reikmėms

ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamentas taikomas pažymėjimų naudojimui sudarant palankesnes galimybes keliauti ES viduje COVID-19 pandemijos laikotarpiu. Kaip paaiškinta ankstesnėse ataskaitose, ES teisėje nei nurodoma, nei draudžiama naudoti ES skaitmeninius COVID pažymėjimus šalies viduje. Tai reiškia, kad valstybės narės ir toliau galės priimti sprendimus dėl ES skaitmeninių COVID pažymėjimų naudojimo šalies viduje. Valstybės narės turi pačios nustatyti, kurias sveikatos apsaugos priemonės jos laiko tinkamiausiomis norint patekti į, pavyzdžiui, darbo vietas, kultūros renginius, restoranus ir pan. Valstybės narės iš tiesų gali naudoti ES skaitmeninius COVID pažymėjimus tokioms vidaus reikmėms, tačiau privalo nacionalinėje teisėje numatyti teisinį pagrindą, kuris, be kita ko, turi atitikti duomenų apsaugos reikalavimus.

Per 2021 m. rugsėjo mėn. atliktą apklausą visos atsakymus pateikusios valstybės narės⁴⁵ nurodė naudojusios ES skaitmeninį COVID pažymėjimą tokioms reikmėms. Valstybės narės dažniausiai naudojo pažymėjimą tam, kad asmenys galėtų dalyvauti renginiuose, kultūros veikloje ar lankytis restoranuose. Daugelis valstybių narių taip pat naudojo pažymėjimą, kad asmenys galėtų patekti į sveikatos priežiūros įstaigas, sveikatingumo centrus ar viešbučius. Be to, pažymėjimas

⁴⁰ 2022 m. spalio 7 d. Nutartis *OG ir kt. prieš Komisiją*, T-101/22, nepaskelbta, 11 punktas.

⁴¹ 2022 m. spalio 7 d. Nutartis *OG ir kt. prieš Komisiją*, T-101/22, nepaskelbta, 13–14 punktai.

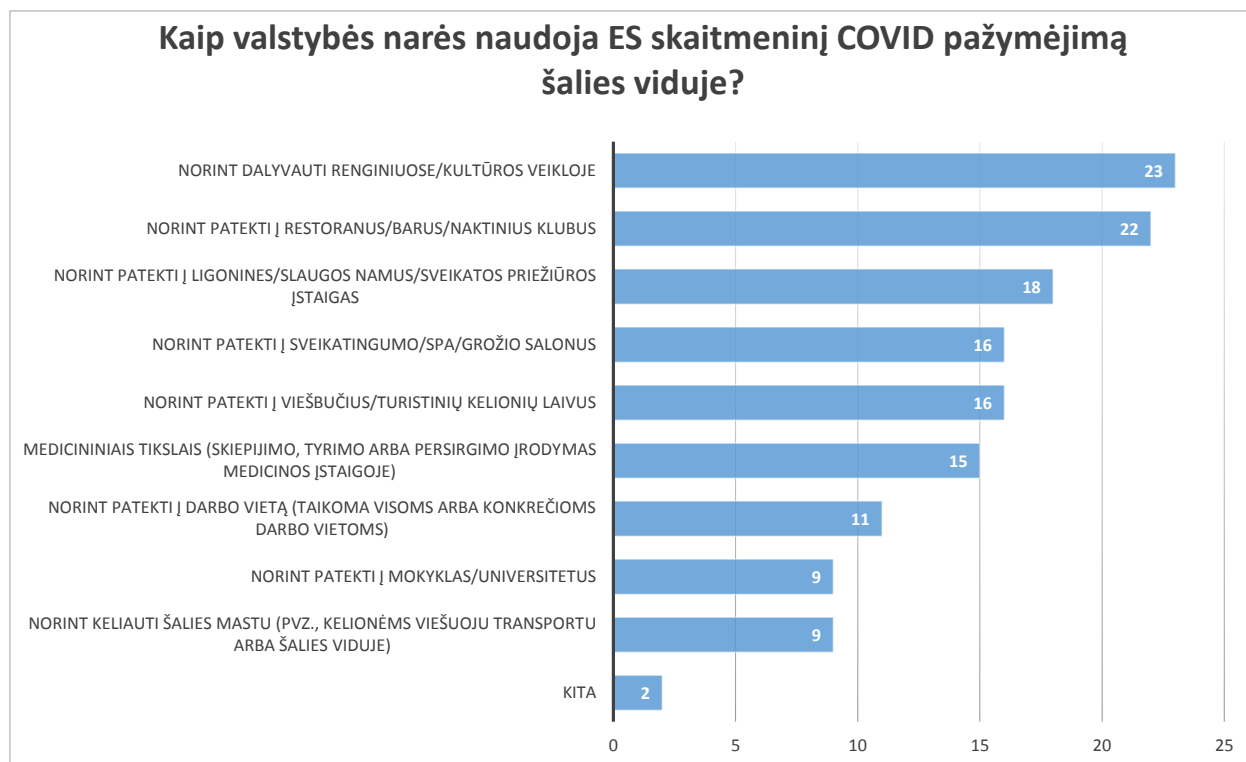
⁴² <https://reopen.europa.eu/>

⁴³ https://european-union.europa.eu/contact-eu/write-us/answering-your-questions_lt

⁴⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/edcc_annual_activity_report_2021.pdf

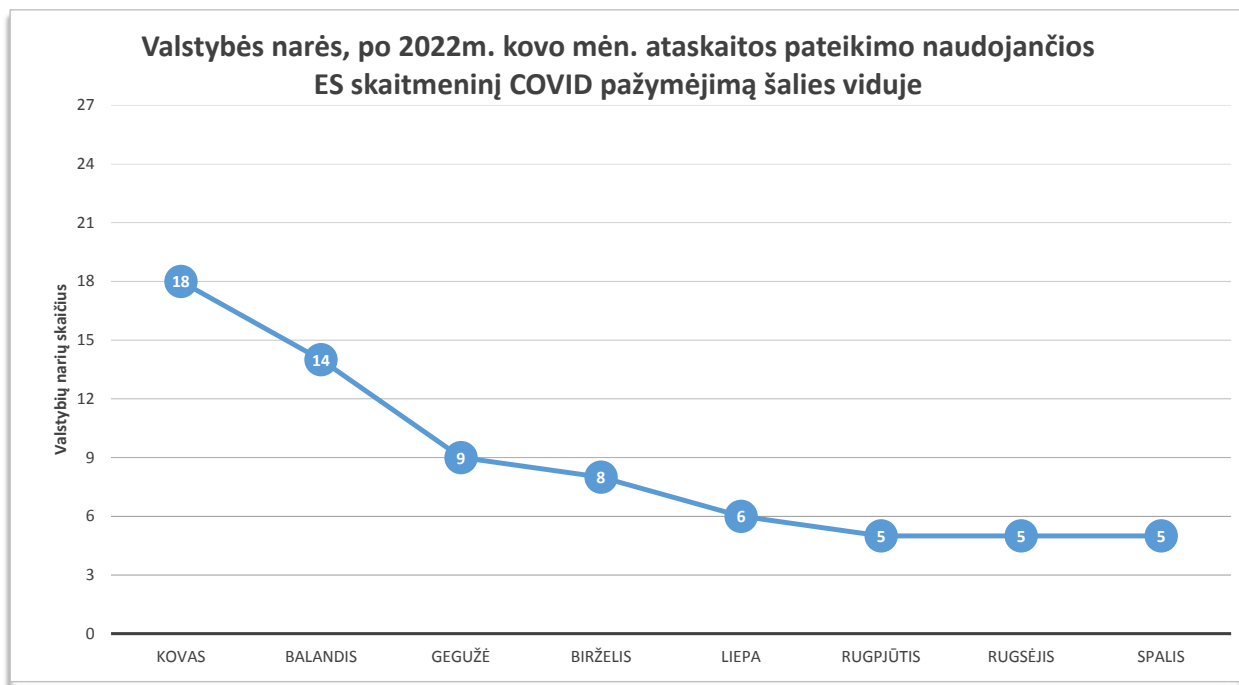
⁴⁵ Duomenys pagrįsti 2022 m. lapkričio mėn. IPCR tinkle atliktos apklausos rezultatais. Atsakymus per apklausą pateikė visos valstybės narės, išskyrus Bulgariją ir Daniją.

dažnai buvo naudojamas kaip skiepavimo, tyrimo arba persirgimo įrodymas medicinos įstaigose. Rečiau pažymėjimas buvo naudojamas tam, kad asmenys galėtų patekti į darbo vietą arba mokyklą ir (arba) universitetus arba naudotis viešuoju transportu.

Kaip ir kelionių ES viduje atveju, pagerėjus epidemiologinei situacijai, sumažėjo ES skaitmeninių COVID pažymėjimų naudojimo šalies viduje mastas. 2022 m. kovo mėn., priėmus 2022 m. kovo mėn. ataskaitą, 18 valstybių narių nurodė vis dar naudojančios ES skaitmeninį COVID pažymėjimą vidaus reikmėms. 2022 m. gegužės mėn. šis skaičius sumažėjo iki 9 valstybių narių, o 2022 m. rugpjūčio mėn. – iki 5 valstybių narių (žr. diagramą)⁴⁶. Tos likusios 5 valstybės narės naudoja ES skaitmeninį COVID pažymėjimą tik keliais atvejais, t. y. patekimo į sveikatos priežiūros įstaigas ir slaugos namus tikslais.

⁴⁶ Likusios valstybės narės – Vokietija (DE), Ispanija (ES), Italija (IT), Kipras (CY) ir Austrija (AT). ES taiko specialias teritorines taisykles, o tai reiškia, kad tik kai kurie regionai vis dar naudoja ES skaitmeninį COVID pažymėjimą šalies viduje.

2.3. Techninis įgyvendinimas

2.3.1. Išduotų ES skaitmeninių COVID pažymėjimų skaičius

Iki 2022 m. spalio 31 d. valstybės narės išdavė daugiau kaip 2,2 mlrd. ES skaitmeninių COVID pažymėjimų, kuriuos sudarė 1,4 mlrd. skiepijimo pažymėjimų, 660,8 mln. tyrimo pažymėjimų ir 96,4 mln. persirgimo pažymėjimų. Išsamūs duomenys pagal valstybes nares pateikti I priede.

2.3.2. ES tinklų sietuvai ir darbas techniniu lygmeniu

2.3.2.1. Po 2022 m. kovo mėn. ataskaitos paskelbimo įvykę pokyčiai

Technines specifikacijas, standartus ir gaires dėl bendros ES skaitmeninio COVID pažymėjimo išdavimo, tikrinimo ir pripažinimo tvarkos E. sveikatos tinkle drauge rengė Komisija ir valstybės narės⁴⁷. Visos E. sveikatos tinklo parengtos specifikacijos yra pagrįstos atviraisiais standartais ir yra skelbiamos kaip atvirasis šaltinis E. sveikatos tinklo⁴⁸ interneto svetainėje ir „GitHub“⁴⁹. Tai sudarė palankesnes sąlygas užtikrinti sąveikumą su trečiųjų šalių sukurtomis sistemomis.

⁴⁷ E. sveikatos tinklas yra savanoriškas tinklas, vienijantis valstybių narių paskirtas nacionalines institucijas, kurios yra atsakingos už e. sveikatos sistemą, sukurta vadovaujantis Direktyvos 2011/24/ES 14 straipsniu.

⁴⁸ https://ec.europa.eu/health/ehealth/covid-19_lt

⁴⁹ <https://github.com/eu-digital-green-certificates>

Nuo 2022 m. kovo mėn. atliekant techninio lygmens darbą, siekiant toliau tobulinti ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistemą, buvo patvirtintas automatinio keitimosi panaikintų ES skaitmeninių COVID pažymėjimų sąrašais per ES skaitmeninio COVID pažymėjimo tinklų sietuvą mechanizmas, kuris yra pagrindinė patikimumo užtikrinimo sistemos dalis. Taip pat buvo atnaujintos techninės specifikacijos, kad būtų atsižvelgta į naujas ES skaitmeninio COVID pažymėjimo taikymo pratęsimo galimybes, susijusias su skiepijimo pažymėjimų išdavimu vykdomų klinikinių tyrimų atveju ir persirgimo ir tyrimo pažymėjimų išdavimu remiantis laboratoriniais antigenų tyrimais.

2.3.2.1. Keitimosi panaikintų pažymėjimų sąrašais mechanizmas

Panaikinus pažymėjimus gali būti lengviau apsaugoti visuomenės sveikatą tais atvejais, kai pažymėjimai buvo išduoti per klaidą dėl apgaulės arba sustabdžius COVID-19 vakcinų partijas, kuri, kaip nustatyta, turi trūkumų, naudojimą. Atsižvelgiant į tai, ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamente jau nustatyta, kad jo patikimumo užtikrinimo sistema gali padėti vykdyti dvišalį keitimąsi panaikintų pažymėjimų sąrašais, kuriuose nurodomi unikalūs panaikintų pažymėjimų identifikatoriai⁵⁰. Panaikintų pažymėjimų sąrašuose, kuriais keičiamasi, neturėtų būti jokių asmens duomenų, išskyrus unikalius pažymėjimų identifikatorius.

Siekdama palengvinti tarpvalstybinį automatinį keitimąsi panaikintų pažymėjimų sąrašais per centrinį ES skaitmeninio COVID pažymėjimo tinklų sietuvą, visapusiškai laikantis duomenų privatumo ir duomenų apsaugos reikalavimų, Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, parengė atšaukimo mechanizmo specifikacijas, nustatytas Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2022/483⁵¹. Atšaukimo mechanizmą sudaro dvi dalys. Pirmoji dalis susijusi su ES skaitmeninio COVID pažymėjimo tinklų sietuvu ir jos taikymas privalomas. Antroji dalis susijusi su tuo, kaip valstybės narės iš savo nacionalinės infrastruktūros paskirsto panaikintų leidimų sąrašus savo tikrinimo programėlėms, ir ji nėra privaloma. Pastaruoju atveju valstybės narės gali laisvai pasirinkti iš įvairių variantų, kuriais visais atsižvelgiama į privatumo klausimus.

2.3.2.1. Techninių specifikacijų pakeitimai dėl Reglamento (ES) 2022/1034

Kaip išsamiau paaiškinta 2.4.1 ir 2.4.2 skirsniuose, pakeitimu, kuriuo pratęsiamas ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento taikymas, taip pat leidžiama išduoti pažymėjimus COVID-19 vakcinoms, dėl kurių atliekami klinikiniai tyrimai, ir persirgimo bei tyrimo pažymėjimus remiantis laboratoriniais antigenų tyrimais. Komisijos įgyvendinimo sprendimas

⁵⁰ ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 4 straipsnio 2 dalis.

⁵¹ 2022 m. kovo 21 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/483, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2021/1073, kuriuo nustatomos ES skaitmeninio COVID pažymėjimo patikimumo užtikrinimo sistemos, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/953, techninės specifikacijos ir įgyvendinimo taisyklės (OL L 98, 2022 3 25, p. 84).

(ES) 2022/1516⁵² buvo priimtas siekiant atsižvelgti į ES skaitmeninio COVID pažymėjimo techninių specifikacijų ir pildymo taisyklių pakeitimus, papildytus atnaujintos redakcijos Gairėmis dėl ES skaitmeniniams COVID pažymėjimams skirtų reikšmių rinkinių⁵³.

2.3.2.2. Pritaikytų COVID-19 vakcinų kodavimas

Atsižvelgdama į EMA rekomendacijas⁵⁴, 2022 m. rugsėjo 1 d. Komisija priėmė sprendimus dėl ES masto leidimo naudoti pritaikytas COVID-19 vakcinas „Comirnaty Original/Omicron BA.1“⁵⁵ ir „Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1“⁵⁶, kurios yra pritaikytos originalių vakcinų „Comirnaty“ („Pfizer“/„BioNTech“) ir „Spikevax“ („Moderna“) versijos, skirtos ne tik pirminei SARS-CoV-2 padermei, bet ir omikron potypiui BA.1. Vėliau tą mėnesį Komisija, gavusi atitinkamą EMA rekomendaciją⁵⁷, taip pat patvirtino leidimą naudoti „Comirnaty Original/Omicron BA.4-5“ – pritaikytą COVID-19 vakciną, skirtą ne tik pirminei SARS-CoV-2 padermei, bet ir omikron potypams BA.4 ir BA.5⁵⁸. Kalbant apie „Spikevax bivalent Original/Omicron BA.4-5“ vakciną, 2022 m. spalio 20 d. Komisija suteikė leidimą naudoti antrą dvivalentę vakciną „Original/Omicron BA.4-5“⁵⁹.

Komisija konsultavosi su Sveikatos saugumo komitetu dėl to, kaip šias pritaikytas vakcinas koduoti ES skaitmeniniame COVID pažymėjime. Atsakydamos dauguma valstybių narių nurodė nematančios didelio poreikio ES skaitmeniniame COVID pažymėjime atskirti pritaikytas vakcinas nuo jų pirminės versijos, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos laisvam judėjimui. Be to, daugelis valstybių narių savo nacionalinėse sveikatos priežiūros sistemose ar duomenų bazėse diferencijuoja skirtingų rūšių vakcinas kitais tikslais, visų pirma farmakologinio budrumo ir visuomenės sveikatos tikslais. Todėl pritaikytos COVID-19 vakcinos ES skaitmeniniame COVID pažymėjime koduojamos taip pat, kaip ir atitinkama pirminė versija. Vis dėlto parengties

⁵² 2022 m. rugsėjo 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1516, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2021/1073, kuriuo nustatomos ES skaitmeninio COVID pažymėjimo patikimumo užtikrinimo sistemos, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/953, techninės specifikacijos ir įgyvendinimo taisyklės (OL L 235, 2022 9 12, p. 61).

⁵³ https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-11/eu-dcc-value-sets_en.pdf

⁵⁴ <https://www.ema.europa.eu/en/news/first-adapted-covid-19-booster-vaccines-recommended-approval-eu>

⁵⁵ 2022 m. rugsėjo 1 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas iš dalies keisti Sprendimu C(2020) 9598 (final) suteiktą žmonėms skirto vaisto „Comirnaty - tozinameran, COVID- 19 mRNR vakcina (modifikuotais nukleozidais)“ sąlyginį rinkodaros leidimą (C(2022) 6459 final).

⁵⁶ 2022 m. rugsėjo 1 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas iš dalies keisti Sprendimu C(2021) 94 (final) suteiktą žmonėms skirto vaisto „Spikevax - elasomeranas“ sąlyginį rinkodaros leidimą (C(2022) 6458 final).

⁵⁷ <https://www.ema.europa.eu/en/news/adapted-vaccine-targeting-ba4-ba5-omicron-variants-original-sars-cov-2-recommended-approval>

⁵⁸ 2022 m. rugsėjo 12 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas iš dalies keisti Sprendimu C(2020) 9598 (final) suteiktą žmonėms skirto vaisto „Comirnaty - tozinameran, COVID- 19 mRNR vakcina (modifikuotais nukleozidais)“ sąlyginį rinkodaros leidimą (C(2022) 6632 final).

⁵⁹ 2022 m. spalio 20 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas iš dalies keisti Sprendimu C(2022) 7163 (final) suteiktą žmonėms skirto vaisto „Spikevax - elasomeranas“ sąlyginį rinkodaros leidimą. EMA rekomendacija (C(2022) 7632 final) pateikta čia: <https://www.ema.europa.eu/en/news/ema-recommends-approval-second-adapted-spikevax-vaccine>.

tikslais E. sveikatos tinklas parengė pasiūlymą, kaip tokias pritaikytas vakcinas būtų galima koduoti kitaip, jei būtų priimtas sprendimas, kad toks diferencijavimas būtinas.

2022 m. spalio 19 d. paskelbtose atnaujintose E. sveikatos tinklo Gairėse dėl ES skaitmeniniams COVID pažymėjimams skirtų reikšmių rinkinių⁶⁰ pritaikytų COVID-19 vakcinų kodavimas aprašytas taip, kaip išdėstyta pirmiau.

2.3.2.1. COVID-19 vakcinų ir trijų pirminių dozių kodavimas

Atsižvelgdama į EMA rekomendaciją⁶¹, 2022 m. spalio 20 d. Komisija patvirtino COVID-19 vakcinų „Comirnaty“⁶² ir „Spikevax“⁶³ pediatriškus preparatus vaikams nuo 6 mėnesių. „Comirnaty“ atveju pirminio skiepavimo kursą sudaro trys dozės, o individualios dozės yra mažesnės, palyginti su dozėmis, skirtomis amžiaus grupėms, kurioms jau leidžiama naudoti vakciną. Anksčiau ES patvirtintos COVID-19 vakcinos buvo vienos arba dviejų dozių vakcinos.

Atsižvelgdama į tai, Komisija paaiškino valstybėms narėms ir trečiųjų šalių bei teritorijų, prisijungusių prie ES skaitmeninio COVID pažymėjimo tinklų sietuvo, atstovams, kaip ES skaitmeniniame COVID pažymėjime koduojamas šis trijų dozių pediatriškas „Comirnaty“ preparatas⁶⁴. Dėl šio paaiškinimo techninių specifikacijų keisti nereikėjo.

2.4. Su ES skaitmeniniais COVID pažymėjimais susiję pokyčiai

2.4.1. Pratęsimas: laboratorinių antigenų tyrimų įtraukimas

ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamente iki jo taikymo laikotarpio pratęsimo buvo nustatyta, kad pažymėjimai gali būti išduodami remiantis tik dviejų rūšių tyrimais SARS-CoV-2 infekcijai nustatyti, t. y. molekuliniais nukleorūgščių amplifikacijos tyrimais (toliau – NRA tyrimai), įskaitant tyrimus, kuriuos atliekant naudojama atvirkštinės transkripcijos polimerazės grandininė reakcija (AT-PGR), ir greitaisiais antigenų testais, kuriais, taikant šoninio srauto imunologinę analizę, nustatomi virusų baltymai (antigenai) ir kurių rezultatai gaunami greičiau nei per 30 minučių, jeigu juos atlieka sveikatos priežiūros specialistai arba tyrimus atlikti parengti darbuotojai. Pratęsdami reglamento taikymą, Parlamentas ir Taryba aukštos kokybės

⁶⁰ https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-11/eu-dcc-value-sets_en.pdf

⁶¹ <https://www.ema.europa.eu/en/news/ema-recommends-approval-comirnaty-spikevax-covid-19-vaccines-children-6-months-age>

⁶² 2022 m. spalio 20 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas iš dalies keisti Sprendimu C(2022) 7342 (*final*) suteiktą žmonėms skirto vaisto „Comirnaty - tozinameran, COVID-19 mRNR vakcina (modifikuotais nukleozidais)“ sąlyginį rinkodaros leidimą (C(2022) 7630 *final*).

⁶³ 2022 m. spalio 20 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas iš dalies keisti Sprendimu C(2022) 7163 (*final*) suteiktą žmonėms skirto vaisto „Spikevax - elasomeranas“ sąlyginį rinkodaros leidimą (C(2022) 7632 *final*).

⁶⁴ Pirmoji dozė turi būti koduojama kaip „1/3“, antroji – kaip „2/3“, o trečioji – kaip „3/3“. Atsižvelgiant į paskiepytų vaikų amžių, galima nustatyti, kad kodu „3/3“ žymima ne stiprinamoji dozė, o pirminio kurso pabaiga.

laboratorinius antigenų tyrimus įtraukė į tyrimų, kuriems gali būti išduotas ES skaitmeninis COVID pažymėjimas, sąrašą, kad būtų išplėsta diagnostinių tyrimų taikymo sritis tuo metu, kai COVID-19 tyrimų paklausa yra didelė⁶⁵.

Techninė darbo grupė COVID-19 diagnostinių tyrimų klausimais, atsakinga už Sveikatos saugumo komitete suderinto ES bendro COVID-19 antigenų tyrimų sąrašo atnaujinimą, nuo 2021 m. liepos mėn. iš tikrųjų vykdė valstybių narių ir gamintojų pateiktų pasiūlymų dėl laboratorinių COVID-19 antigenų tyrimų peržiūrą. Tie pasiūlymai buvo vertinami pagal tuos pačius kriterijus, kaip ir pasiūlymai dėl greitųjų antigenų testų, o Sveikatos saugumo komitetas sudarė tuos kriterijus atitinkančių laboratorinių antigenų tyrimų sąrašą.

Todėl valstybės narės dabar gali išduoti tyrimo pažymėjimus ir persirgimo pažymėjimus⁶⁶, remdamosi laboratoriniais antigenų tyrimais, įtrauktais į ES bendrą COVID-19 antigenų tyrimų sąrašą⁶⁷.

2.4.2. Pratęsimas: klinikinių tyrimų dalyvių skiepavimo pažymėjimų įtraukimas

Atsižvelgiant į tai, kad atsiranda naujų susirūpinimą keliančių SARS-CoV-2 atmainų, kovojant su COVID-19 pandemija ypač svarbus veiksnys yra tolesnis COVID-19 vakcinų kūrimas ir tyrimas. Šiomis aplinkybėmis svarbu sudaryti palankesnes sąlygas savanoriams dalyvauti klinikiniuose tyrimuose, t. y. tyrimuose, kurie atliekami siekiant ištirti vaisto, pvz., COVID-19 vakcinos, saugumą ar veiksmingumą. Kuriant vakcinas klinikiniai tyrimai labai svarbūs, todėl reikėtų skatinti savanorišką dalyvavimą juose. Jei klinikinių tyrimų savanoriai negalėtų gauti ES skaitmeninio COVID pažymėjimo, tai galėtų atgrasyti nuo dalyvavimo tokiuose tyrimuose, o dėl to tokie tyrimai užtruktų ilgiau nei numatyta ir apskritai būtų neigiamai veikiama visuomenės sveikata. Todėl Komisija norėjo sudaryti palankesnes sąlygas dalyvavimui klinikiniuose tyrimuose ir jį skatinti.

Pratęsiant reglamento taikymo laikotarpį nustatyta⁶⁸, kad valstybės narės gali išduoti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą asmenims, dalyvaujantiems vykdomuose COVID-19 vakcinų, kurioms dar nesuteiktas rinkodaros leidimas, klinikiniuose tyrimuose, neatsižvelgiant į tai, ar dalyviui buvo suleista potenciali COVID-19 vakcina, ar kontrolinei grupei skirta dozė, jei tyrimą patvirtino valstybių narių etikos komitetai ir kompetentingos institucijos. Kitos valstybės narės gali pripažinti tokius pažymėjimus, kad galėtų netaikyti laisvo judėjimo apribojimų, išskyrus

⁶⁵ ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 2 straipsnio 5 dalies b punktas.

⁶⁶ Priėmus 2022 m. vasario 22 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2022/256, kuriuo dėl persirgimo pažymėjimų išdavimo remiantis greitaisiais antigenų tyrimais iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/953 (OL L 42, 2022 2 23, p. 4), kuriame nustatyta, kad persirgimo pažymėjimai taip pat gali būti išduodami remiantis teigiamu į bendrą ES sąrašą įtraukto greitojo antigenų tyrimo, kurį atlieka sveikatos priežiūros specialistai arba tyrimus atlikti parengti darbuotojai valstybėje narėje, kurioje tyrimas buvo atliktas, rezultatu.

⁶⁷ https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-11/covid-19_eu-common-list-antigen-tests_en.pdf

⁶⁸ ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 5 straipsnio 5 dalies ketvirta ir penkta pastraipos.

atvejus, kai jų pripažinimo laikotarpis yra pasibaigęs arba jie buvo panaikinti užbaigus klinikinį tyrimą, visų pirma tuo pagrindu, kad COVID-19 vakcinai vėliau nesuteiktas rinkodaros leidimas arba kad skiepijimo pažymėjimai buvo išduoti kontrolinei grupei skyrus placebo atliekant koduotą tyrimą.

Kaip paaiškinta 2.1.3.2.1 skirsnyje, 2022 m. spalio 5 d.⁶⁹ Sveikatos saugumo komitetas priėmė gaires dėl bendro požiūrio į šių pažymėjimų pripažinimą, į kurias įtrauktas vykdomų klinikinių tyrimų, kuriuos valstybės narės sutinka tarpusavyje pripažinti, sąrašas, kuris prireikus turi būti atnaujinamas.

2.4.3. Skiepijimo pažymėjimų galiojimo trukmė

Kaip paaiškinta 2022 m. kovo mėn. ataskaitoje, 2021 m. gruodžio mėn. Komisija priėmė Deleguotąjį reglamentą (ES) 2021/2288, kuriuo nustatomas privalomas 270 dienų skiepijimo pažymėjimų, apimančių pirminio skiepijimo kursą, pripažinimo laikotarpis kelionių ES viduje tikslais⁷⁰. Todėl tokie pažymėjimai nepripažįstami, jei nuo paskutinės dozės suleidimo praėjo daugiau kaip 270 dienų.

2022 m. kovo 29 d.⁷¹ Komisija priėmė Deleguotąjį reglamentą (ES) 2022/503, pagal kurį 270 dienų pirminio skiepijimo pažymėjimų pripažinimo laikotarpis netaikomas nepilnamečiams. Nors EMA rekomendavo skiepyti 12 metų ir vyresnius paauglius, ji taip pat pažymėjo, kad kiekvienoje valstybėje narėje skiepijimo kampanijai vadovaujantys ekspertai turi patarti dėl jų šaliai skirto optimalaus sprendimo ir laiko. Per konsultacijas su Komisija daugelis valstybių narių teigė manančios, kad, neatsižvelgiant į tai, ar nacionaliniu lygmeniu nepilnamečiams buvo pasiūlyta skiepytis stiprinamąja doze, tikslinga šiems nepilnamečiams netaikyti standartinio pripažinimo laikotarpio.

Šiuo metu ilgiausias 270 dienų pripažinimo laikotarpis netaikomas pažymėjimams, išduodamiems pasiskiepijus stiprinamosiomis dozėmis, neatsižvelgiant į tai, ar jie išduoti suleidus pirmąją, ar antrąją stiprinamąją dozę, o tai reiškia, kad šiuo metu jie turi būti pripažįstami be galiojimo pabaigos datos.

⁶⁹ https://health.ec.europa.eu/publications/guidance-mutual-acceptance-eu-digital-covid-certificates-issued-participants-clinical-trials-covid_lt?etrans=lt

⁷⁰ Komisija į savo 2021 m. lapkričio 25 d. pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu, kuria pakeičiama Rekomendacija (ES) 2020/1475, jau įtraukė pasiūlymą dėl standartinio devynių mėnesių pripažinimo laikotarpio.

⁷¹ 2022 m. kovo 29 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/503, kuriuo dėl skiepijimo pažymėjimų, išduotų kaip ES skaitmeninis COVID pažymėjimas, pripažinimo laikotarpio netaikymo nepilnamečiams iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/953 (OL L 102, 2022 3 30, p. 8).

2.4.4. Kiti klausimai

Nuo 2022 m. kovo mėn. ataskaitos pateikimo negauta jokių naujų mokslinių įrodymų, kuriais būtų galima pagrįsti politikos neišduoti persirgimo pažymėjimų remiantis antikūnų tyrimų rezultatais pakeitimą. Toje ataskaitoje išdėstytos priežastys išlieka aktualios. Be to, pozicija dėl persirgimo pažymėjimų galiojimo laikotarpio nepasikeitė.

2.5. ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistemos tarptautiniai aspektai

2.5.1. Trečiųjų šalių sistemų prijungimas prie ES sistemos

ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamente nustatyta, kad Komisija gali priimti sprendimą, kuriuo nustatoma, kad trečiosios šalies pažymėjimai turi būti laikomi lygiaverčiais ES skaitmeniniams COVID pažymėjimams (toliau – sprendimai dėl lygiavertiškumo), siekiant sudaryti palankesnes sąlygas jų turėtojams naudotis laisvo judėjimo teise⁷². Tokiu atveju atitinkama trečioji šalis yra prijungiama prie ES tinklų sistu. Išsamios informacijos apie šį procesą galima rasti 2021 m. spalio mėn. ataskaitoje.

Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise ES, be 27 valstybių narių, prie ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistemos dar yra prijungtos **49 ES nepriklausančios šalys ir teritorijos**. Taigi prie ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistemos **iš viso** yra prijungtos **76** šalys ir teritorijos, o tai reiškia, kad tai yra didžiausia pasaulyje sąveikiųjų COVID-19 pažymėjimų sistema.

Nuo 2022 m. kovo mėn. ataskaitos priėmimo iki 2022 m. lapkričio mėn. pabaigos Komisija priėmė papildomus sprendimus dėl lygiavertiškumo Bahreino⁷³, Brazilijos⁷⁴, Kolumbijos⁷⁵, Ekvadoro⁷⁶, Indonezijos⁷⁷, Korėjos Respublikos⁷⁸, Kosovo⁷⁹, Madagaskaro⁸⁰, Malaizijos⁸¹, Omano⁸², Peru⁸³, Filipinų⁸⁴, Seišelių⁸⁵ ir Vietnamo⁸⁷ atžvilgiu.

⁷² ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 8 straipsnio 2 dalis.

⁷³ 2022 m. birželio 30 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1099, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Bahreino Karalystės išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 176, 2022 7 1, p. 73).

⁷⁴ 2022 m. spalio 13 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1948, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Brazilijos Federacinės Respublikos išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 268, 2022 10 14, p. 43).

⁷⁵ 2022 m. balandžio 1 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/533, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Kolumbijos Respublikos išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 105, 2022 4 4, p. 60).

⁷⁶ 2022 m. birželio 30 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1100, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Ekvadoro Respublikos išduotų

Pačiame reglamente nėra aiškiai reikalaujama, kad trečiosios šalys, siekiančios, kad būtų priimtas sprendimas dėl lygiavertiškumo, abipusiškai pripažintų ES skaitmeninį COVID pažymėjimą keliaujant į jų atitinkamas šalis. Tačiau prieš priimdama sprendimą dėl lygiavertiškumo Komisija sistemingai prašė visų susijusių trečiųjų šalių pripažinti ES

-
- COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 176, 2022 7 1, p. 76).
- ⁷⁷ 2022 m. gegužės 10 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/726, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Indonezijos Respublikos išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 134, 2022 5 11, p. 34).
- ⁷⁸ 2022 m. birželio 30 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1096, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Korėjos Respublikos išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 176, 2022 7 1, p. 66).
- ⁷⁹ 2022 m. birželio 30 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/1096, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Korėjos Respublikos išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams, klaidų ištaisymas C2022/5580 (OL L 201, 2022 8 1, p. 74).
- * Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.
- ⁸⁰ 2022 m. birželio 30 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1098, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Kosovo išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 176, 2022 7 1, p. 70).
- ⁸¹ 2022 m. birželio 30 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1097, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Madagaskaro Respublikos išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 176, 2022 7 1, p. 67).
- ⁸² 2022 m. balandžio 1 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/534, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Malaizijos išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 105, 2022 4 4, p. 63).
- ⁸³ 2022 m. liepos 29 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1339, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Omano Sultanato išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 201, 2022 8 1, p. 57).
- ⁸⁴ 2022 m. liepos 29 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1340, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Peru Respublikos išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 201, 2022 1 8, p. 60).
- ⁸⁵ 2022 m. liepos 29 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/1338, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Filipinų Respublikos išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 201, 2022 8 1, p. 54).
- ⁸⁶ 2022 m. gegužės 10 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/724, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Seišelių Respublikos išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 134, 2022 5 11, p. 28).
- ⁸⁷ 2022 m. gegužės 10 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/725, kuriuo, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas naudotis laisvo judėjimo teise Sąjungoje, nustatomas Vietnamo Socialistinės Respublikos išduotų COVID-19 pažymėjimų lygiavertiškumas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/953 išduotiems pažymėjimams (OL L 134, 2022 5 11, p. 31).

skaitmeninį COVID pažymėjimą ir garantuoti, kad jos laikysis duomenų apsaugos reikalavimų. Kaip paaiškinta 2.1.3.4 skirsnyje, visoms dalyvauti norinčioms trečiosioms šalims taikomas griežtas „prisijungimo“ procesas, kuriuo siekiama patikrinti, ar jos laikosi saugumo reikalavimų.

Siekdamos apžvelgti, kaip įgyvendinami sprendimai dėl lygiavertiškumo, ES atstovybės išsiuntė klausimyną trečiosioms šalims ir teritorijoms, kurių pažymėjimams taikomi sprendimai dėl lygiavertiškumo ir kurios dalyvauja sistemoje pakankamai ilgai, kad galėtų pateikti grįžtamąją informaciją. 27 šalys ir teritorijos⁸⁸, pateikusios atsakymus į klausimyną, nurodė labai nedaug problemų, susijusių su skiepijimo, persirgimo ir tyrimo pažymėjimais ir duomenų apsauga⁸⁹. Nuo to laiko kelios iš nurodytų problemų jau yra išspręstos arba nepatenka į ES kompetencijos sritį.

2.5.2. Sąveikumas su tarptautiniu lygmeniu sukurtomis sistemomis

Pagal reglamento 4 straipsnio 3 dalį ES skaitmeninio COVID pažymėjimo patikimumo užtikrinimo sistema turėtų būti užtikrintas sąveikumas su tarptautiniu lygmeniu sukurtomis technologinėmis sistemomis.

Komisija palaikė nuolatinį dialogą ir bendradarbiavimą su tarptautinėmis institucijomis ir organizacijomis, kad išnagrinėtų esamų technologinių sistemų sąveikos galimybes. 2022 m. kovo mėn. G20 pirmininkaujanti Indonezija, padedama PSO, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos ir Pasaulinės skaitmeninės sveikatos partnerystės dalyvių, pradėjo bandomąjį projektą, kuriuo siekiama išbandyti technologines COVID-19 pasaulinių sveikatos protokolo standartų suderinimo galimybes, be kita ko, sukuriant visuotinę tikrinimo programėlę, kurią naudojant būtų galima patvirtinti pagal skirtingus techninius standartus išduotus COVID-19 pažymėjimus, visapusiškai laikantis nacionalinių teisinių ir sveikatos sistemų reikalavimų. Komisija ir kai kurios valstybės narės aktyviai dalyvauja diskusijose ir dalijasi techninėmis žiniomis ir praktine patirtimi bei patirtimi, įgyta taikant ES skaitmeninį COVID pažymėjimą – didžiausią pasauliniu lygmeniu įdiegtą skaitmeninio COVID-19 pažymėjimo sistemą.

Atsižvelgiant į derybas dėl tarptautinio susitarimo dėl pandemijų prevencijos, parengties joms ir reagavimo į jas, taip pat dėl Tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių (2005 m.) (TSPT) pakeitimų, derybiniuose nurodymuose, pridedamuose prie 2022 m. kovo 3 d. Tarybos sprendimo

⁸⁸ Albanija, Andora, Armėnija, Beninas, Žaliasis Kyšulys, Kolumbija, Salvadoras, Gruzija, Izraelis, Libanas, Malaizija, Moldova, Monakas, Juodkalnija, Šiaurės Makedonija, San Marinas, Serbija, Seišeliai, Singapūras, Taivanas, Tailandas, Togas, Tunisas, Turkija, Jungtiniai Arabų Emyratai, Jungtinė Karalystė ir Urugvajus.

⁸⁹ Pavyzdžiui, kai kurios šalys nurodė problemas, susijusias su tuo, kad tam tikros vakcinos nėra pripažįstamos kai kuriose valstybėse narėse, nors tai atitinka ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento nuostatas. Taip pat buvo keltas Reglamentu (ES) 2022/1034 sprendžiamas klausimas dėl klinikiniais tyrimais pagrįstų pažymėjimų.

(ES) 2022/451, kuriuo Komisija įgaliojama ES vardu vesti derybas⁹⁰ ES kompetencijai priklausančiais klausimais, numatyta, kad Tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių pakeitimais turėtų būti siekiama paaiškinti ir sustiprinti esamas nuostatas, be kita ko, skatinant naudoti naujas skaitmenines priemones, kurios gali pagerinti jų įgyvendinimą.

2022 m. rugsėjo 30 d. ES ir jos valstybės narės pateikė siūlomų TSPT pakeitimų rinkinį, apimančį vieną siūlomą pakeitimą, kuriuo siekiama sudaryti sąlygas naudoti skaitmeninius skiepijimo pažymėjimus tarptautinių kelionių atveju. Šis pasiūlymas kartu su visais kitų valstybių, kurios yra Tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių šalys, pateiktais siūlomais pakeitimais šiuo metu svarstomas darbo grupėje, sudarytoje iš Pasaulio sveikatos organizacijos narių, siekiant pasiūlyti tikslinių pakeitimų rinkinį, kurį apsvarstytų ir galbūt priimtų Pasaulio sveikatos asamblėja 2024 m. gegužės mėn.

2.6. ES skaitmeninio COVID pažymėjimo ateitis

ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 16 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad šioje ataskaitoje įvertinamas tolesnio ES skaitmeninio COVID pažymėjimo naudojimo reglamento tikslais tinkamumas, atsižvelgiant į epidemiologinius pokyčius ir naujausius turimus mokslinius įrodymus. Be to, reglamente pabrėžiama, kad, nedarant poveikio Komisijos teisei inicijuoti teisės aktus, prie ataskaitos gali būti pridėtas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, visų pirma siekiant sutrumpinti šio reglamento taikymo laikotarpį, kuris pagal dabartines nuostatas baigiasi 2023 m. birželio 30 d.⁹¹

Kalbant apie ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento taikymo laikotarpį, Komisija norėtų dar kartą patvirtinti, kad 2022 m. birželio mėn. pratęsti reglamento galiojimą iki 2023 m. birželio mėn. buvo būtina atsižvelgiant į tai, kad tebebuvo neaiškumų dėl COVID-19 pandemijos raidos. Buvo svarbu išvengti tokios padėties, kai tuo atveju, jei po 2022 m. birželio 30 d. tebebūtų taikomi tam tikri visuomenės sveikata grindžiami laisvo judėjimo apribojimai, iš ES piliečių būtų atimta galimybė naudotis svarbia priemone, kuria iki to laiko buvo sudaromos palankesnės sąlygos laisvai judėti⁹².

Kaip Komisija nuolat pabrėžė, visi laisvo asmenų judėjimo ES apribojimai, nustatyti siekiant apriboti SARS-CoV-2 plitimą, turėtų būti panaikinti, kai tik tai leis epidemiologinė situacija. Tai taip pat taikoma reikalavimams pateikti ES skaitmeninius COVID pažymėjimus.

⁹⁰ 2022 m. kovo 3 d. Tarybos sprendimas (ES) 2022/451, kuriuo leidžiama Europos Sąjungos vardu pradėti derybas dėl tarptautinio susitarimo dėl pandemijų prevencijos, parengties joms ir reagavimo į jas, taip pat dėl Tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių (2005 m.) papildomų pakeitimų (OL L 92, 2022 3 21, p. 1).

⁹¹ ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento 17 straipsnio antra pastraipa.

⁹² Reglamento (ES) 2022/1034 12 konstatuojamoji dalis.

Nuo to laiko, kai buvo pateikta 2022 m. kovo mėn. ataskaita ir pratęstas reglamento taikymo laikotarpis, omikron atmaina įvairių potipių pavidalu tebebuvo ES dominuojanti atmaina⁹³. Omikron atmaina sukelia ne tokią sunkią ligą kaip anksčiau stebėta delta atmaina, o tai bent iš dalies galima pagrįsti skiepavimo ir ankstesnės infekcijos apsauginiu poveikiu⁹⁴. Dėl šios priežasties ir dėl tokio aukštesnio apsaugos lygio spaudimą sveikatos priežiūros sistemoms šiuo metu tebegalima suvaldyti, net ir trumpalaikio užsikrėtimų skaičiaus piko metu, kaip antai per 2022 m. vasarą arba spalio mėn. viduryje užfiksuotą bangą, kurią sukėlė omikron atmainos potipiai BA.4 ir BA.5. 2022 m. spalio 20 d. Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC) kaip stebimąją atmainą nurodė naują potipį BQ.1, įskaitant jo sublinijas. Remiantis modeliavimo įverčiais, tikimasi, kad iki 2023 m. pradžios daugiau kaip 80 proc. SARS-CoV-2 atvejų bus susiję su potipiu BQ.1 ir jo sublinijomis⁹⁵ (taip pat žr. II priedą, kuriame pateikta informacija, gauta iš ECDC).

Iki 2022 m. rugpjūčio mėn. valstybės narės iš tikrųjų panaikino visas priemones, darančias poveikį laisvam asmenų judėjimui ES, įskaitant keliautojams taikomą reikalavimą turėti ES skaitmeninį COVID pažymėjimą. Be to, per vėlesnius trumpalaikio užsikrėtimo atvejų skaičiaus piko laikotarpius nė viena valstybė narė iš naujo nenustatė reikalavimų keliautojams turėti ES skaitmeninius COVID pažymėjimus. Taip yra todėl, kad dabartinėmis aplinkybėmis galima tikėtis, jog epidemiologinę situaciją labiau lems vidaus veiksniai, o ne tarpvalstybinės kelionės. Todėl ne kelionių apribojimai, o nacionalinės nefarmacinės plitimo mažinimo priemonės, pavyzdžiui, kaukių dėvėjimas, vėdinimas ir fizinio atstumo laikymasis, jei jos įgyvendinamos anksti bei visapusiškai ir yra priimtinos visuomenei, yra veiksmingos priemonės siekiant sulėtinti COVID-19 plitimą⁹⁶. Be to, Komisija nežino apie jokių valstybių narių planus vėl pradėti taikyti kelionių apribojimus. Kaip pažymėjo ir ECDC, „*dabartinė su atmainomis ir imunitetu susijusi padėtis ES ir EEE šalyse suteikia pagrindą manyti, kad ES skaitmeninių COVID pažymėjimų naudojimo poveikis ir (arba) vertė visuomenės sveikatos požiūriu šiuo metu būtų nedidelė*“ (žr. II priedą, kuriame pateikta ECDC pateikta informacija).

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komisija laikosi nuomonės, kad ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamentu pasiekti numatyti tikslai, t. y. sudaryti palankesnes sąlygas pažymėjimo turėtojams naudotis laisvo judėjimo teise COVID-19 pandemijos metu ir padėti sudaryti palankesnes sąlygas laipsniškai panaikinti valstybių narių pagal ES teisę nustatytus laisvo judėjimo apribojimus, kuriais siekiama koordinuotai apriboti SARS-CoV-2 plitimą.

⁹³ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/variants-concern>

⁹⁴ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/latest-evidence/clinical>

⁹⁵ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/spread-sars-cov-2-omicron-variant-sub-lineage-bq1-eueea>

⁹⁶ Taip pat žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „COVID-19. ES pasirengimo ir reagavimo tolesnis užtikrinimas: žvilgsnis į ateitį“ (COM(2022) 190 *final*).

Vis dėlto, kaip pažymėta ir 2022 m. rugsėjo 2 d. komunikate⁹⁷, Komisija mano, kad ateinančiais žiemos mėnesiais būtina išlikti budriems. Kaip nurodė ir ECDC, yra tam tikrų svarbių veiksnių, kurie visų pirma turės lemiamą įtaką būsimų COVID-19 bangų laikui ir mastui. Pirma, pasiskiepijus vakcina suformuota ir natūraliai įgyta apsauga nuo infekcijos ir sunkių padarinių laikui bėgant silpnėja, o tai daro didelį poveikį būsimų užsikrėtimo atvejų bangų tikimybei ir dydžiui. Antra, prasčiau imuninės sistemos atpažįstamų ir labiau užkrečiamų SARS-CoV-2 (sub)linijų atsiradimas bus labai svarbus veiksnys, kuris kartu su bet kokiais naujų atmainų sukeltos ligos sunkumo pokyčiais turės lemiamos įtakos susijusiai ligos naštai. Trečia, laikini užsikrėtimo COVID-19 atvejų skaičiaus svyravimai stiprės arba silpnės dėl žmogaus elgesio. Galiausiai, dėl kitų veiksnių, pavyzdžiui, klimato, gali atsirasti sezoninių tendencijų kurios gali lemti COVID-19 naštos svyravimus metų laikotarpiu. Kalbant apie aptariamą stebimąją BQ.1 atmainą, remiantis turimais ribotais duomenimis, nėra jokių įrodymų, kad ji siejama su didesniu infekcijos sunkumu, palyginti su plintančiomis atmainomis BA.4/BA.5. Vis dėlto ECDC pabrėžia, kad valstybės narės turėtų išlikti budrios ir stebėti jos atsiradimo ir plitimo ženklus⁹⁸.

Būtent atsižvelgdama į tai Komisija savo 2022 m. spalio 14 d. pasiūlyme atnaujinti suderintą požiūrį į keliones ES COVID-19 pandemijos metu⁹⁹ (taip pat žr. 2.1.1 skirsnį) pabrėžė, kad šiuo metu su pandemija susijusių laisvo judėjimo apribojimų nebuvimas turėtų išlikti norma. Valstybės narės turėtų vėl nustatyti reikalavimus turėti galiojantį ES skaitmeninį COVID pažymėjimą tik tuo atveju, jei epidemiologinė situacija labai pablogėtų. Siekdamas tai nustatyti, valstybės narės visų pirma turėtų atsižvelgti į COVID-19 sukeltą spaudimą jų sveikatos priežiūros sistemai, ypač kiek tai susiję su pacientų priėmimu į ligonines bei intensyviosios priežiūros skyrius ir jų skaičiumi.

Todėl Komisija neketina priimti pasiūlymo sutrumpinti reglamento taikymo laikotarpį visų pirma dėl epidemiologinio budrumo priežasčių. Dėl bet kokio tokio pasiūlymo taip pat atsirastų teisinio netikrumo valstybėms narėms ir susijusioms trečiosioms šalims, siekiančioms planuoti ir pasirengti reglamento galiojimo pabaigai.

Be to, šiame etape Komisija neketina siūlyti dar kartą pratęsti ES skaitmeninio COVID pažymėjimo reglamento galiojimą po dabartinės jo galiojimo pabaigos datos, t. y. 2023 m. birželio 30 d. Kaip pažymėjo ir ECDC, pats ūmiausias COVID-19 pandemijos etapas jau praėjo. Todėl Komisija mano, kad mažai tikėtina, jog pagrindinės teisės laisvai judėti apribojimai ateityje bus pateisinami. 2022 m. lapkričio mėn. IPCR tinkle atliktoje apklausoje valstybių narių paklausus, ar jos tikėtusi ES skaitmeninių COVID pažymėjimų poreikio kelionių ES viduje

⁹⁷ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES atsakas į COVID-19 protrūkį: pasirengimas rudeniiui ir 2023 m. žiemai“ (COM(2022) 452 final).

⁹⁸ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/spread-sars-cov-2-omicron-variant-sub-lineage-bq1-eueea>

⁹⁹ Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos, kuria iš dalies keičiama Rekomendacija (ES) 2022/107 dėl suderinto požiūrio, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas saugiai ir laisvai judėti COVID-19 pandemijos metu (COM(2022) 681 final).

tikslu po 2023 m. birželio mėn., nė viena valstybė narė aiškiai nenurodė tokio poreikio¹⁰⁰. Iki 2023 m. kovo mėn. pabaigos Komisija iš naujo įvertins padėtį, kad galėtų priimti galutinį sprendimą dėl savo pozicijos, susijusios su reglamento taikymo laikotarpiu.

Taip pat svarbu pažymėti, kad 2022 m. rugsėjo 19 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo sukuriama Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė¹⁰¹. Šia priemone siekiama sukurti lankstų ir skaidrų greito reagavimo į bendrosios rinkos veikimui grėsmę keliančias ekstremaliasias situacijas ir krizes mechanizmą. Tikslas yra užtikrinti ES reagavimo į krizes koordinavimą, solidarumą ir nuoseklumą ir apsaugoti bendrosios rinkos veikimą, visų pirma užtikrinant nuolatinį laisvą asmenų, prekių ir paslaugų judėjimą. Remiantis pasiūlymu, Komisijai ir valstybėms narėms taip pat būtų suteikta teisė sukurti sąveikias skaitmenines priemones arba IT infrastruktūrą, padedančias siekti Reglamento, kuriuo nustatoma Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė, tikslų, o tai, kai tai aktualu konkrečios būsimos krizės atveju, taip pat galėtų būti naudinga tikslais, panašiais į ES skaitmeninio COVID pažymėjimo tikslus. Šiuo metu vyksta teisėkūros procedūra dėl Komisijos pasiūlymo, todėl numatyta sistema dar neparengta.

Galiausiai, atsižvelgdamos į technologijų, kuriomis grindžiamas ES skaitmeninis COVID pažymėjimas, pasaulinę sėkmę, Komisija ir valstybės narės svarsto, ar ir kaip tokia techninė struktūra galėtų būti naudojama kitais nei palankesnių sąlygų laisvai judėti ES sudarymo atvejais, įskaitant kelionių į trečiąsias šalis ir iš jų palengvinimą. Be to, būtų galima apsvarstyti galimybę taikyti šią technologiją, pavyzdžiui, sveikatos srities dokumentų autentiškumo patvirtinimo tikslais ir siekiant toliau didinti tarpvalstybinių skaitmeninių sveikatos priežiūros paslaugų (pvz., skiepavimo kortelių, naudojamų siekiant užtikrinti priežiūros tęstinumą, galimybės gauti ir išduoti elektroninius receptus, galimybės susipažinti su pacientų duomenų santrauka ir t. t.) tinkamumą naudoti ir saugumą. Tokie kiti naudojimo atvejai galėtų būti naudingi piliečiams, kurie nori gauti sveikatos priežiūros paslaugas kitoje valstybėje narėje arba jomis naudojasi. Siekiant užtikrinti sinergiją, klausimas dėl galimo technologijos naudojimo tokiais atvejais galėtų būti apsvarstytas plėtojant Europos sveikatos duomenų erdvę¹⁰². Taip pat būtų galima apsvarstyti galimybę remti iniciatyvas, kuriomis siekiama skatinti skaitmeninį sveikatos pažymėjimų sąveikumą pasaulio mastu. ES lygmens parama tokiems naudojimo atvejams, be kita ko, priklausys nuo to, ar ES turi kompetenciją veikti atitinkamoje srityje. Be to, Komisija pabrėžia, kad naudojimu tokiais atvejais neturi būti ribojamas ES piliečių naudojimasis teise laisvai judėti.

¹⁰⁰ 13 valstybių narių atsakė „ne“ ir 12 – „galbūt“.

¹⁰¹ COM(2022) 459 *final*.

¹⁰² COM(2022) 197 *final*.

3. IŠVADA

Buvo išduota daugiau nei 2 mlrd. ES skaitmeninių COVID pažymėjimų: jie palengvino laisvą judėjimą, kai buvo manoma, kad kelionių apribojimai vis dar yra būtini, ir kartu sudarė sąlygas koordinuotai panaikinti šiuos apribojimus, kai tik tai buvo įmanoma padaryti. Be to, ES skaitmeninį COVID pažymėjimą buvo lengva naudoti, tai daryti buvo galima nemokamai ir įvairiai, kad būtų galima prisitaikyti prie naujų pokyčių. Galiausiai ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistema taip pat buvo nustatytas standartas Europoje ir, prie sistemos prijungus 76 šalis ir teritorijas, geriausia praktika pasauliniu lygmeniu.

Be ES skaitmeninio COVID pažymėjimo ES piliečiai nebūtų turėję teisės gauti sąveikiojo skiepavimo, tyrimo ar persirgimo pažymėjimo, kurį pripažintų kitos valstybės narės, kad jie galėtų pasinaudoti savo pagrindine teise laisvai judėti. Jį taikant įsitikinta ES institucijų ir valstybių narių gebėjimu per rekordiškai trumpą laiką sukurti novatoriškus sprendimus, užtikrinant pagrindines ES vertybes, pavyzdžiui, duomenų apsaugą ir atvirą prieigą.

Dėl epidemiologinio budrumo tebėra tikslinga išlaikyti ES skaitmeninio COVID pažymėjimo sistemą 2022–2023 m. žiemos laikotarpiu. Komisija toliau atidžiai stebės epidemiologinės situacijos raidą, visų pirma pagrindinius veiksnius, kurie, ECDC nuomone, turės lemiamą įtaką COVID-19 bangų laikui ir mastui. Atsižvelgdama į tai, Komisija iki 2023 m. kovo mėn. pabaigos iš naujo įvertins padėtį ir nuspręs, ar siūlyti pratęsti reglamento galiojimą, ar 2023 m. birželio mėn. jis nustos galioti.

Galimybė judėti iš vienos valstybės narės į kitą naudojantis tik asmens pasu arba asmens tapatybės kortele yra vienas iš esminių Europos integracijos laimėjimų. Bet kokie tos teisės apribojimai, įskaitant tuos atvejus, kai jie atsiranda dėl precedento neturinčių įvykių, pavyzdžiui, pasaulinės pandemijos, turi būti taikomi tik tiek, kiek tikrai būtina. Galiausiai Reglamentas dėl ES skaitmeninio COVID pažymėjimo taps savo sėkmės auka: jo galiojimo pabaiga bus įrodymas, kad deklaruojamas tikslas – atkurti laisvą judėjimą – buvo pasiektas.